List 9. **NOVICE** Tečaj XLIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 4. marca 1885.

Obseg: Razglas. — So li dvojčki za pleme? — Odvodênje zemljišč. (Dalje in konec.) — Vprašanja in odgovori. — Kako nam je sadno drevje na stalnem mestu pravilno oskrbovati? (Dalje.) — Postava o dovoljenji zgradbe lokalne železnice iz Ljubljane v Kamenik. — Slovensko slovstvo. — Poziv slovenskim pisateljem. — Načrt poravnave zarad podaljšanja koncesije za severno železnico. (Konec.) — Zamet v stepah. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Ruski lan

je došel, kdor si ga je naročil, naj pride hitro po-nj v pisarno c. k. kmetijske družbe. — Cena mu je letos 14 gold. 32 kr. za hektoliter ali pa 4 gold. 40 kr. za stari mernik.

Razglas.

Na poskuševalnem vrtu c. kr. kmetijske družbe na spodnjih Poljanah v Ljubljani je na prodaj semenski krompir sledečih sort: Zborovski krompir, Oneïda, Early Rose (zgodnji rožnik), Late Rose (pozni rožnik), beli rožnik, King of the Earlies (najzgodnejši krompir), Snow Flake, Paterson, Ribniški krompir, Kifelčar, Citavski, Magnum bonum, Sago črni.

Cena krompirju je 4 kr. za kilogram, ter naj se kupci oglašajo pri oskrbniku poskuševalnega vrta c. k. kmetijske družbe na spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Glavni odbor c. k. kmetijske družbe.

Razglas.

Podpisani odbor daje gospodarjem ljubljanske okolice na znanje, da si zamorejo svoje žitno seme očistiti na družbinem žitočistilnem stroju (trièr), ki jim je na razpolaganje proti odškodnini desetih krajcarjev za hektoliter na vrtu c. k. kmetijske družbe na spodnjih Poljanah v Ljubljani. Oglase sprejema oskrbnik imenovanega vrta.

Glavni odbor c. k. kmetijske družbe.

So li dvojčki za pleme?

Pod tem naslovom prijavili smo v 5. številki letošnjih „Novic“ članek, v katerem smo pisali, da bi bilo dobro, skušnje v tej reči nabirati in objaviti, da se vedó ljudje po njih ravnati. Dobili smo o tem predmetu dva dopisa, katera tu objavljamo.

Prečastiti gospod župnik Jakob Mrak iz Železnikov nam piše:

„V Vašem listu se po izrekih nekaterih izvedencev kmetovalcem odsvetuje, dvojčke za pleme puščati, kakor da bi ne bili za pleme sposobni. To se večinoma gotovo ne more trditi. Jaz sem dvojčeke domá za pleme pustil; obe sta se še ne poldrugo leto stari pojali, lepa teleta vrgli in ste še zdaj dobri mlekarici, imate po 8 bokalov mleka na dan; enako ste dobri telici tudi dvojčeki, ki sem ju sosedu prodal, ste šli zgodaj po plemenu in gospodar je ž njima zadovoljen in upam, da se bosti po materi vrgli ter dobri mlekarici postali. Toliko iz moje majhne skušnje v pojasnjenje.“

Gospod Janez Korče, živinorejec v Hotederšici, nam ravno o tej zadevi sledeče javlja:

„V Vašem cenjenem listu sem bral vprašanje, so li dvojčeki za pleme? Naj Vam jaz na to vprašanje naslednji resnični dogodek naznanim: Jaz sem pred 6 leti kupil lepo kravo s teletom, ki je bila v Rovtah izrejena. Krava je imela potem skozi štiri leta vsako leto dvojčeke, in sicer prvo leto junčka in telico, druga tri leta pa je imela same telice. Jaz sem redil vseh osem dvojčekov. Prva telica se ni hotela pojati, toraj sem jo moral dati mesarju, bila je jako velika in dobro rejena. Drugi dve telici pa ste se obe na en dan gonili ter ste potem tudi samo en dan narazen teletili, in sicer pravilno po enega teleta. Ravno tako gredó tudi vse druge prav lepo po plemenu, tako da ne zapazim nobene napake na njih.

Jaz sem se toraj prepričal, da so dvojčeki ravno tako dobri za pleme, kakor druge telice.

Ako Vam je drago, Vas toraj prosim, da ta resnični dogodek v Vašem cenjenem listu objaviti blagovolite itd.“

Odvodênje zemljišč.

Spisal V. Rohrmann, pristav deželne kranjske vinarske in sadjarske šole na Slapu.

(Dalje in konec.)

Zemlja, katero smo vsled odvodênja oprostili preobilne mokrote, zboljša se zdatno v svojih fizičnih in kemičnih lastnostih. Vstop zraku v zemljo je zlajšan; zemlja se tako rekoč prezrači, kajti vmesne prostore

zemlje, koje je do sedaj polnila voda, zasede zrak. Le-ta pak učini višjo in enakomerno toploto v zemlji.

Razpad zemlje in razkroj gnoja vrši se živahno in z ugodnimi izdelki. Med tem, ko je razkroj v zastajoči vodi prouzročil gnijijenje rastlinskih koreninc in provedel take snovi v hrano kulturnim rastlinam, katere so njim bile pravi strup, plevelu in njega razširjevanji pak najugodnejši; je sedaj po razkroju nastala hrana prava in popolna. Ker je razkroj tudi živahneji, tak se hrana rastlinska ali rastlino-redilne snovi hitreje razkrivajo t. j. hitreje užitne postajajo. Sostavni deli zemlje (večinoma rudninski), kateri so dosedaj v spodnji plasti, ker nedosegljivi zraku in njegovemu učinku neporabljeni ležali, vporabijo se sedaj deloma v stališče, deloma za vzrejališče rastlin.

Izvodeničena zemljišča hranijo o času suše daljši čas vlažnost, kakor ista, kojim se vode v preobili meri pušča. Vzrok tej prikazni je, da mokra in zvezna zemlja izhlapi skoraj še enkrat tako hitro, kakor rahlja zemlja. Zvezna in mokra zemlja postane pa ravno rahljejša, ako smo ji odpeljali preobilno mokroto; tegadel, ker zaseda iste prostore, katere je polnila voda, sedaj zrak in živahni obtek slednjega zemljo rahlja. Ker se izvodeničena zemljišča — zraven možnega globokejšega obdelovanja — uže pri navadnem izdatno rahljajo, je razložljivo, da se rahljejši postala zemlja od spod na vzgor počasneji vodê napije, kakor zvezna zemlja in slednja toraj hitreje izhlapi. Istinitost, da se v času vročega poletja izvodeničena zemljišča manj izsušijo, je čisto naravna. O tem zanimivem procesu izhlapenja prepričamo se lahko praktično. Zagrebemo si li v vročih poletnih dnevih ravnokar zgotoveno glinasto opeko na pol v zemljo zraven kake frišne krtine, opazimo čez nekaj dni, da je opeka uže strdela in suha, med tem, ko si krtina v nje spodnji plasti še vlažnost hrani. Temu posledica je tudi razlog, zakaj rastline o času suše na rahlji, na pr. peščeni zemlji počasneje zvenejo, se manj hitro sušijo, kakor na mokrotni zvezni glinasti zemlji. In res je, da škoduje dolgo trajajoča suša v poletnem času več v pokrajinah, kjer je zemlja zvezna in težka, kakor v onih, kjer je zemlja rahlja.

Izvodeničena zemlja izkoristi si dobrodelni vpliv deževne vode. Zemlji, koja trpi radi preobilne mokrote ne hasne deževna voda skoraj, da celó nič, kajti slednja deloma premoči zemljo le v jako mali množini in v nezadostno globokost — ostane toraj površno v zemlji in izhlapi kmalo, kar zdatno ohladi zemljo; deloma pa se padla deževna voda zgubi, ker s površja odteče in ne učinkuje inače, kakor da zemljo spira.

Nasprotno pa je prekoristnega učinka deževna voda v zemlji, katero smo oprostili preobilne moče, to je, zastajoče vode. Tako zemljo sedaj dobro premoči deževna voda, se hitro razdeli v njej in pride tudi najglobokosežnejim koreninicam na korist, katerim v zemlji dovaža hrano, zrak in toploto.

Odvodênje naredi vsled omenjenega znotranje plasti zemlje o času poletja v veliko shrambo za vlažnost, katera je tem večje vrednosti, ker ima deževna voda veliko zraku v sebi. Ta shramba je, katera služi v regulovanje vlažnosti in toplote v zemlji in katera je očevidno tembolj delavna in koristonosna, čem globokejša — do gotove mere — je, čem globokeji so jarki, po katerih odpeljuje se voda.

Nedvomno ogladimo si z odvodênjem zemljišč tudi pot za globokejše obdelovanje zemlje. Znano nam je, da zvezna, mokra zemlja je v spodnji plasti do cela nesposobna, neugodna za vzrejališče kulturnih rastlin; slednjim odkazano je le životariti v površni plasti zemlje. Je li pa v spodnji plasti vsled odvodênja nastala primerna stopinja vlažnosti in rahljosti, zamore li isto zrak in toplota prešinjati, tak je postala ugodna iz razlogov uže zgoraj omenjenjenih za vzrejališče rastlin in tegadel je izvodeničena zemlja sposobna za globokejše obdelovanje. Le s tem pa si zopet nam na neprecenljivo korist pridobimo prostornejšo, globokosežno plast plodonosne zemlje. Koreninice rastlin razraščajo se neovirano, krepko v globoko zrahljani zemlji iskaje si živeža, kojega jim sedaj dajeta v polni meri zrak in voda, deloma pa istega pripravljata s toploto vred iz mineralnih sostavin zemlje in organskih tvarin. Zdatno zboljšamo si toraj rodovitnost zemljišč, ako njih odvodênje zvežemo z globokejšim obdelovanjem; le tedaj pričakovati zamoremo najboljšega vspeha, največje koristi. Tako ravnanje je vdomačeno povsod na naprednih kmetijah in tako koristonosno, da se odvodênje brez globokejšega obdelovanja takih zemljišč, sosebno na težki in zvezni zemlji, niti misliti ne more pri umnem kmetovalcu.

Navedeno zboljšanje fizičnih in kemičnih lastnosti zemlje pa pouzroči boljše vspevanje rastlin — boljše in večje pridelke. Vse globoko ukoreničene rastline, kakor detelje itd. razvijale se bodo na izvodeničeni in globoko zrahljani zemlji krepko, ker preskrbele se bodo kakor tudi plitvo ukoreničene rastline lažje z ugodno hrano. Enako krepkemu razraščanju koreninic razvijale se bodo tudi rastline nad zemljo, kajti vsteblile se bodo čvrsto in s tem lahko zamorile toliko kradljivi in sitni plevel, kateri se je prej tako širil pod ugodnimi vplivi preobilne mokrote. Žitna slama bode boljša in lepša, dajala bode boljšo pičo in stavila se lažje v bran dežju in vetru. Dozorenje rastlin bode enakomerno, ker sti toplota in vlažnost enakomerno v pravi meri v zemlji razdeljeni. Klasje dajalo bode več zrna, a zrno samo pa bode polno in težko. Krompir, naša glavna okopovalna rastlina, daje posebno dobre in velike pridelke na izvodeničeni zemlji; on bode bolj močnat in manj bolezni podvržen, ker znano je, da pospešuje gnjilobo preobilna mokrota. Na izvodeničenih travnikih pa se bode zgubil mah, poginile kisle trave in druga škodljiva zelišča, katera so bila pravi plevel travnikom. Krepko razraščati se bodo začele in gospodovati zopet sladke trave in dobra zelišča. Košnja bode bolj zgodnja, gledé množine in jakosti sena veliko boljša.

Letni pridelki postanejo toraj večji in boljši — zemlja dajati začne kmetovalcu večji užitek. Pomisliti je se ve da slednjemu tudi, da zemlja sčasom tegadel hitreje opeša, ako jo umno ne podpira v plodonosnosti. Skrb mora biti umnemu kmetovalcu toraj ta, da si ohrani pridobljeno stopinjo večje plodonosnosti zemlje s tem, da slednjo pozneje bolj gnoji. Večja plodonosnost zemlje vporabiti se pa mora tegadel v pravem razmerji za pridelovanje krmskih rastlin na polji in živinorejo, katera nam daje potrebnega gnoja; le se slednjim povrniti zamoremo zemlji to, za kar smo jo opešali. Le na ta način zamoremo si hraniti večjo plodonosnost zemljišč, pa doseči tudi pri umno urejenem gospodarstvu rastoče, leto za letom bogatejše žetve.

Zraven naštetih koristi v zboljšanji in povekšanji letnih pridelkov je tudi ta, da se stroški obdelovanja na izvodeničenih zemljiščih znižajo, a delo samo boljše izvršuje. Orje se lažje in globokeje, učinek brane je enakomeren in izdaten — sploh se dela z vsem poljskim orodjem bolj enakomerno, lahko in naredi se v istem času več.

Istotak je velevažno, da kmetovalec ni tako odvisen pri obdelovanji od vremenskih vplivov. Le predobro nam je znano, da je kmetovalec na mokrih zemljiščih žalibog večkrat prisiljen vsled neugodnega vremena sejati mesto ozimnega, jaro žito. Kolikokrat se

pa tudi na škodo večjega pridelka zakasni celó po več tednov s spomladansko setvijo!

Vzemimo še to korist v poštev, da si s tem odstranimo lahko ozke kraje, t. j., zavržemo oranje na ozke kraje, katero je bilo do sedaj splošno na takih zemljiščih v navadi. Da pri slednjem ostaja velik del površja dotičnega zemljišča prazen in ni plodunosen, kakor tudi, da nam ni v korist v druzih ozirih, objavil sem uže v „Novicah“ o svojem času.

S temi vrsticami skušal sem dokazati velekoristni učinek odvodênja na premokrih zemljiščih. Ne prezirajmo ga! Marveč skušajmo i mi na ta način povekšati plodonosnost zemljišč, koja se do sedaj niso dala primerno izkoristiti radi preobilne mokrote.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 5. Je li kako gotovo sredstvo za svinje, da se ne gonijo (bukajo), ne da bi se dajale rezat in mučit neveščim skopitarjem? Navadno ti ljudje svojo delo nepopolno opravijo, tako sicer, da se svinja vse eno buka, če se pa k merjascu pripusti, se vendar ne obreji. Zgodi se tudi, da skopitar pri tej operaciji črevo k mreni prišije, da svinja potem hira in pogine. S povoljnim rešenjem tega vprašanja boste mnogim kmetovalcem jako vstregli. (A. Ž. v Loz.)

Odgovor. Sredstva, katero bi nadomestovalo rezanje, nimamo. Ker se toraj rezanja ni moč izogniti, je dolžnost kmetovalčeva, se o tej operaciji dobro podučiti, da zamore vsaj skopitarja pri delu nadzorovati. Dobro se je tudi s skopitarjem tako pogoditi, da dobi večje plačilo kot navadno, a še le po preteku gotovega časa, če se je operacija dobro obnesla. Homeopati priporočajo v živinozdravništvu za sredstvo proti pojatvi Aurum muriaticum (klorovo zlato).

Vprašanje 6. Zmrznil mi je sod jabolčnega kisa. Kis je postal vsled tega grenek, da skoraj ni za rabo. Ker mi ni nijedno sredstvo znano, da očistim svoj kis, prosim uredništvo, da mi blagovoli naznaniti, če je mogoče na kak način mojemu kisu prejšnjo ceno povrniti. (Tr. K. v Žabnici.)

Odgovor. Jabolčni kakor hruševi kis ni nič kaj stanoviten in v svoji starosti postane prvi kakor drugi prej ali pozneje grenek. Če ni Vaš kis uže pregrenek, popraviti ga bodete zamogli, ako ga filtrirate, tako-le: Ker je gotovo, da za filtriranje nimate aparata, treba je, da si vso pripravo sami naredite. Vzemite lonec, kakor je za cvetice, ki ima namreč na dnu luknjo; v lonec dajte tanko in gosto platneno ruto, če hočete dvakrat skup zloženo. Ruta mora biti toliko velika, da se dá čez rob lonca pregniti in z obvezo zunaj lonca pritrditi. V tak, s platnom znotraj prevlečeni lonec nasuje se kakih 5 do 10 centimetrov na debelo, v moko stolčenega kovaškega oglja.

Skozi to oglje pustite kis počasi teči, ter ga vlivajte v sodček, ki je dobro izpran. Prav bodete storili, ako ta sodček dobro zažveplate, to je, kos žvepla v njem sožgete. Ako imate veliko kisa, morate najmanj za vsak hektoliter oglje premeniti.

Vprašanje 7. Blagovolite naznaniti, kje bi se dobilo seme „gadovega korena“ (Spergula arvensis.) (L., učitelj v G.)

Odgovor. Željeno seme dobiste pri „Gräflich H. Attems'sche Samenkultur-Station in St. Peter bei Graz.“ Kilogram tega semena stane 40 krajc., oziroma 35 kr. Prva cena velja za seme prve vrste, druga za seme srednje vrste. Ako naročite več kilogramov ob enem, zaračuni Vam omenjena tvrdka metrični cent po 30 gld. oziroma 26 gld. Priporočamo Vam naročiti vedno semena prve vrste, ker nekoliko večja cena se dobro poplača z boljšim vspehom.

Vprašanje 8. Naznanite nam kak pripomoček zoper mravljince, kateri nam delajo pri sadnem drevji mnogo škode. (J. K. v H.)

Odgovor. Najboljše sredstvo zoper mravljince je namazanje debla s katranom (terom), in sicer precej blizo tla kacih 10 cm. na široko. Priporočajo tudi za preganjanje mravljincev polivanje mravljišč s tobakovo ali scalno vodo. Tudi smrad gnjilih rib, koje se v zemljo zakopljejo, mravljince menda prepodi.

Kako nam je sadno drevje na stalnem mestu pravilno oskrbovati?

Spisal M. Raut.

(Dalje.)

Idimo za korak dalje. Prevažno opravilo v sadjarstvu je pravilno in pravočasno gnojenje sadnemu drevju. A to prevažno sadjarsko delo se pa tudi še v dandanašnjem naprednem času med domačimi sadjarji gledé prave vrednosti ne le prav nič ne ceni, nego se sploh popolno prezira, ter grdo zanemarja in totalno opušča. Da, tudi celó na take modrijane sem med domačimi sadjerejci uže večkrat naletel, kateri so mi z vso gotovostjo trdili, da je sadnemu drevju gnojiti celó škodljivo in nepotrebno delo, ker se s tem le čas trati in gnoj, kateri bi se lahko bolje ukoristil, brez vse hasni zametuje. Taki nazori izvirajo pa edino in le od tod, da se je tu in tam kedaj poskušalo sadnemu drevju z nepravimi tvarinami gnojiti, se gnojitev sama poleg tega tudi še nepravilno izvedla, kar vse skupaj za sadno drevje tudi brez slabih nasledkov ostati moglo ni.

Tako napačno gnojenje sadnemu drevju bilo bi na priliko sledeče: a) Ako se sadnemu drevju gnoji s popolno surovo, nepodelano, neprevreto in nestanjšano gnojnico. Taka gnojnica sama na sebi ni še za drevesni živež ali hrano godna in pripravna, ker njene gnojilne (še ne prevrete) snovi v sebi še mnogo razjedljivih tvarin obsegajo in hranijo, kakoršnih nježne drevesne koreninice nikakor brez slabih nasledkov piti in váse srkati ne morejo. Surova in nepodelana gnojnica je uže marsikako sadno drevesce in tudi drevó pod zló pripravila. b) Po nekod bila je (in je tudi še dandanašnji) navada, da so se trupla poginelih domačih živali pod sadno drevje pokopavala. Surova mrhovina pa, ko začne gnjiti in razpadati, moré drevesnim koreninam, ob katerih se nahaja, zeló škodljiva in osodepolna biti in postati. Vse drugače bilo bi pa, ako se taka mrtva živalska trupla, katera nesó po kaki kugi nastala, v male kosce razsekajo, se potem surova ali pa še bolje prekuhana z vsem skupaj v kompostni kup pomešajo, v katerem se v posledici v pravo in tečno ter močno gnojilo spremené in pretvorijo. Nepravilnost pa nikjer na pravem mestu ni, toraj tudi pri gnojenji zemlje okolo sadnega drevja — ne.

Da pa sadno drevje primerno gnojitev, katera mora biti vselej o pravem času in pa pravilno izvršena, z obilnejšo rodovitnostjo okusnejšega, boljšega in lepšega sadja hvaležno povračuje, vé vsak napredni in racijonalni sadjerejec iz lastnih skušenj. Koristne in blagodejne nasledke pravilne gnojitve sadnemu drevju nam brezbrojne skušnje in dejanski vspehi (kakoršne so in jih napredni sadjarji točno izvajajo) v toliki meri potrjujejo, da bi bilo odveč na tem mestu še dalje o tem govoriti.

(Dalje prih.)

---

*

Železnica Ljubljana-Kamenik.

Postava o dovoljenji zgradbe lokalne železnice iz Ljubljane v Kamenik.

Z dovoljenjem obeh zbornic državnega zbora naročam sledeče:

Član I.

Vlada se pooblaščuje, da sprejme za pripravo potrebnega denarja za vdeležbo pri zgradbi lokalne železnice z Rudolfovega (t. j. državnega) kolodvora v Ljubljani do Kamnika v zvezi s tirom k smodnišnici, prvotnih delnic delniškega društva, katero se bo navlašč za to ustanovilo, za 200.000 gold. a. v. v papirji.

Ta vdeležba je zavisna od sledečih pogojev:

a) Da dežela kranjska obljubi, pri tej zgradbi z najmanj 50.000 gold. vdeleževati se, da dalje

b) pripravo ostale za zgradbo potrebne glavnice v svoti, kakor jo bo državno upravništvo samo določilo, obljubi preskrbeti po izdaji prioritetnih in prvotnih delnic bodoči koncesijonar, ne da bi se s tem državni zaklad kaj obtežil, ter svoto na tak način zavaruje, da je za njo in za shajanje z določeno glavnico bodoči koncesijonar odgovoren.

Član II.

Dividenda, ki se bo izplačevala na prioritete v članu I. omenjene, predno bodo taisto dobile prvotne akcije, ne sme višja kakor po 5% biti.

Prvotne delnice, ki jih bo država vsled člana I. sprejela, morajo imeti enake pravice z drugimi prvotnimi delnicami in se z ozirom na tiste ne sme dovoliti nobena omejitev glasovanja, ne gledé največega števila glasov, kakor tudi ne nasproti posestnikom prioritet.

Član III.

Vplačevanje na prvotne delnice, katere po članu I. prevzame država, pričelo se bode ob novem letu 1887. v dveh letnih obrokih, katera bo država sama določila proti nekolekovanemu potrdilu sprejema.

Prvi obrok se na noben način ne sme prej vplačati, kakor kedar bodeta temeljito dokazana vplačilo in poraba ostale glavnice pri zgradbi v članu I. omenjene železnice, katera mora tudi uže dokončana in javnemu prometu izročena biti.

Član IV.

V članu I. označena železnica na pàr z navadnim kolovožjem (tirom) mora se v dveh letih dodelati, počenši od dneva, kedar se je izdala koncesija (privoljenje) za njo, ter se mora izročiti javnemu prometu.

Član V.

Ako bi upravo pri tej železnici prevzela država v svoje roke, se bode za upravne stroške določil pavšal na ta način, da ga bode država odmerila po gotovih odstotkih od skupnih dohodkov.

Član VI.

Ta postava postane veljavna z dnevom svojega razglašenja.

Izvršila jo bodeta pa Moj trgovinski in finančni minister.

Slovensko slovstvo.

* „Avstrijsko-ogerska monarhija. Domovinoznanstvo za četrti razred srednjih šol“ imenuje se nova knjiga, ki jo je spisal in založil g. prof. J. Jesenko v Trstu. Ž njo je spisovatelj dopolnil vso vrsto učnih knjig za zgodovino in zemljepisje na nižji gimnaziji. Tako se bode odslej tudi avstrijsko domovinoznanstvo v četrtem razredu poletni semester lahko s slovenskim učnim jezikom podučevalo. Od narodne naše deželne vlade se je tudi nadejati, da bode knjigo hitreje ko mogoče ministerstvu za uk v potrjenje predložila. Obsega knjiga 91 strani v osmerki. Zgodovinski oddelek polni prvih 32 strani ter v glavnih točkah podaja najimenitniše gradivo iz avstrijske zgodovine od nje začetka do 1526. leta. Da Slovani, da Slovenci, da mi kranjski Slovenci nismo pozabljeni v tem zgodovinskem pregledu, prepričal se bode vsak, ki bi le nagloma knjigo pregledal. Uže na prvi strani pri stavbah na kolih omenja imenitnih ostankov na ljubljanskem barji, katere v obširni opomnji na drobneje našteva. Pri tej priliki omenja, da so v Slovencih take stavbe našli še na drugem mestu, namreč na slovenskem Koroškem v Hodižah, ob malem jezeru na južni strani velikega celovškega jezera. Od strani 33. do konca pa knjiga obsega zemljepisni del, in sicer A. Prirodoznanski zemljepis (od str. 33 do str. 46), B. Državoznanski zemljepis ali statistiko (od str. 47. do str. 68.) in C. Krajepis ali topografijo (od str. 69. do str. 88.). Kolikor smo mogli v naglici soditi, spisal jo je g. prof. Jesenko po lansko leto objavljenem, sedaj veljavnem učnem načrtu. In gotovo se bode naša učeča se mladina po tej knjigi z napol večim vspehom pečala s tem zanimljivim in toliko važnim predmetom, kot smo si ga mi svoja leta iz dostikrat nerazumljive nemške knjige v glavo ubijali. Obravnano gradivo samo pa je toliko zanimivo, da bode knjiga vsakemu čitajočemu Slovencu po godu. Ker je spisovatelj po svoji stari navadi tudi to knjigo sam založil — to je brez tujega založnika podvzetnika, nastavil jej je ceno kaj nizko. Velja namreč le 45 novčičev ter se dobiva tudi v „katoliški knjigarni“. Med posebnimi izrazi je tudi beseda „vlastelj“, „veliki vlastelj“ za „veliki posestnik“, ali bi se mesto veliki vlastelj ne reklo glajše „velevlastelj“?

Poziv slovenskim pisateljem!

Odbor Matice Slovenske obrača se do vseh rodoljubnih pisateljev slovenskih z iskreno prošnjo, da bi čim prej, tem bolje tudi letos poslali kaj primernih doneskov za letošnji „Letopis“.

Kakor lani, vzprejemali se bodo tudi letos v „Letopis“ samo izvirni znanstveni in znanstveno-poučni spisi iz raznovrstnih strok človeškega znanja; vendar je želeti, da bi čestiti gospodje pisatelji svojim razpravam izbrali take predmete, ki ugajajo obče znanim književnim potrebam naroda slovenskega ter zaradi svoje splošne zanimljivosti pristajajo večini Matičinih družabnikov.

Rokopisi naj se pošiljajo do konca aprila t. l. predsedstvu Matice Slovenske v Ljubljani.

Po pravilih določena nagrada v „Letopis“ vzprejetim spisom se bode izplačevala, kedar bode knjiga dotiskana.

V Ljubljani 25. februarija 1885.

Za odbor „Matice Slovenske“:

Prvosednik: **Grasselli.** Odbornik: **Marn.**

Iz državnega zbora.

Načrt poravnave zarad podaljšanja koncesije za severno železnico.

(Konec.)

§. 5. določuje, da ima država s prvim januarijem l. 1904 pravico, vso železnico odkupiti proti temu, da družbi za ostali čas koncesije plačuje družbi poprečen čisti prinos od zadnjih 7 let, po odbitih dveh najslabejih letih. V tem slučaji preide plačilni zaklad v last države.

§. 6. določuje, da ima družba državi povrniti do sedaj plačana poroštvena plačila za moravsko-šlesko severno železnico v svoti 8,088 657 gold. 21 kr. in pa 4% zamudne obresti v teku 6 mesecev po potrjenji pogodbe.

Računi vseh delov severne železnice imajo vprihodnje biti enotni.

Ravno tako ima si družba sama preskrbeti in je zato porok z vsem imetjem in dohodki, potreben denar za dodelanje zgradbe one železnice. — Družba iz naslova državnega poroštva tudi za preteklost nima ničesar zahtevati.

Za to, ker se družbi podaljša obrok za pripad železnice Jedlersee-Ganserndorf-Marhegg in pa Oderberg do pruske meje, ima družba državi v 6 mesecih po sklepu pogodbe plačati odškodnino 1,314.732 gold. 11 kr.

§. 7. določuje pravico države, odločevati vožnino na severni železnici in to tako, kakor so sedaj najnižje pri državnih železnicah.

Kot meja, na katero naj se pri tem država ozira, se določi prinos železnice, in to tako, da naj bi obstoječih 74.511¼ delnic po 1000 gold. c. d. = 1050 gold. a. v. prinašale na leto po 105 gold. (vladin načrt imel je še 112 gold.).

Dalje odločuje ta §., kaj vse se sme pri računanji odšteti od dohodkov, namreč pravi stroški prometa, davki, pokojnine, zdravništvo, obresti in amortizacije (povračevanje) prioritet in delnic.

Pododsek je ravno pogoje tega §. še na vse strani poojstril razun tega, da je z znižanjem dohodka od delnic od 112 na 105 gld., pa tudi še z druzimi določili, vladi preskrbel veliko prosteje določevanje vožnine, posebno pa odločil vožnino za premog iz ostravsko-karvinskih jam do Dunaja in pa do mest na poti po najnižjih sedanjih vožninah.

§. 8. določuje, da so vožnine, katere določuje trgovsko ministerstvo, smatrati za najvišje, pod katere sme družba segati, dalje, da se imajo vožnine in vse tudi osebne polajšave javno razglasiti.

§. 9. določuje proge za železnice, katere je vezana družba dodelati, in to v teku 2½ let po podeljeni koncesiji, namreč z Bjelica čez Tešen, Fridland, Frankstadt, Valaški Mezerič do Bistrice, dalje čez Holešau, Halein, Kremsir in se med Kremsirom in Zborovico odcepi do še ne odločenega mesta moravske transverzalne železnice ali pa do moravsko-šleske severne železnice.

§. 10—15. določuje daljne nadrobnosti, kako sme tudi sedaj uže država rabiti nekatere dele severne železnice.

§. 16. našteva 10 krajnih železnic, katere je vezana družba severne železnice na lastne stroške dodelati v teku 5 let.

§. 17., 18. in 19. določujejo še nadrobnosti gledé teh in pa druzih krajnih železnic.

§. 20. obsega popolne odpovedi družbe gledé vseh ugovorov in pravic gledé preteklosti.

§. 21. določuje, da ima severna železnica svoje pravila v soglasje spraviti s to pogodbo, in vse potrebne vknjižbe v nji utemeljenih pravic za državo preskrbeti na lastne stroške.

§. 22. določuje takso od koncesije.

§. 23. določuje, da zasebne pravde iz te pogodbe razsoja deželna sodnija dunajska.

§. 24. Od strani vlade dobi pogodba veljavo še le z odobrenjem po ustavni poti, ako bi se to do 10. dne aprila 1885. ne zgodilo, družba severne železnice ni več vezana.

§. 25. določuje, da se izdelate dve izvirni nekolekovani enakoglasni pogodbi.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Ko sem vzbudil se, uže je bil dan; ali po sivi svetlobi sem poznal, da ni še nehala vijavica. To je potrdil mi prišli sluga, ki je tudi povedal, da so o svitu dečaki vrnili se z najdenimi konji vred. Skoro je prišel i starec, da mi je sporočil to; ali težko sem ga izpoznal, tako je bil prijazen in zgovoren. Spregovoril je o negostoljubem sprejetji minolega dné, hvalil se je s prisotnostjo in sè srčnostjo svojih dečakov, ki so bili uganili, kje v stepi utegne biti tabun, da je iz uganjenega kraja polagoma izvabil ga ugodni promin bure, ter da so brezi vsakoršnega kvara dečaki pripodili ga domov. Ali opomnil je, da jaz ni misliti ne morem na pot, ker je vijavica skoro hujša, nego je bila poprejšnjega dné, če prav utegne, kar je bilo po noči, na kako uro upokojiti se metež, naj nikar ne verujem temu prestanku, ker nenadoma vstane zopet, kajti take vijavice, ki naglo zima vstaja o njih, trajajo neprestano po tri dni, če ne delj časa. Videl sem, da je res to — in jako me je ta resnica oplašila, ker je poprejšnjega dné tako neusmiljeno bilo zalotilo me vreme pod milim nebom. Dal sem torej pregovoriti se, da nisem mislil na daljši pot, šel sem samo na dvorišče, zato da sem se preveril, kje je usoda zadela me. O takem vremeni, kakoršno je bilo, nisem videl daleč po okolici. Kar je bilo največ, videl sem, da je v stepi, polni samega snega, zedinilo se nekoliko bivališč. Prvo bivališče je bilo to, v katerem sem prenočil, drugo je bilo še veče in podoba je kazala, da je še rednejše, bivali so v njem starčevi sinovi sè soprogami in z mlajšimi vred. Dorastli vnuki so imeli sami svoje koče, ki so jih Kozaki imenovali kuren, a neko drugo dolgo poslopje, kakor kaka pekarnica, — to je bilo najemnega služabništva bivališče. Med temi bivališči so bile živinske staje, konjušnice in povitki, to je, na eni strani zadelane kolnice. Vse to je napolnjeno bilo z domačo živadjo raznega roda, a da-si so bivališča bila, kakor so po stepnih krajih, v redu, če prav so staje okrog in okrog bile zavarovane z visokimi trstikovimi ploti, ki je obili sneg še jačil jih in nekako zavetoval, vendar je mraz bil tako silen in bura je tudi le-sem prodirala prošinljivo tako, da je najtolstejše blago, tudi konjsko pleme, stalo mirno, stiskalo se vzajemno, oglašalo se — in živad je gréla živad. Naglo vremensko zmeno poprejšnjega dné so očito morale bolestno čutiti tudi nedomače živali. Nenadne mrzlote in izdajne zime vpliv se je čudovitejše kazal na njih. Plenečih ptic: vran in krokarjev so celi oblaki kar padali na blago, na vole in konje, ki so stali po ogradah, ali je zemlja bila vzela jim živež, ker je bila prenaglo zavila se in odela sè snegom, ali so tudi te

živali iskale potrebne gorkote v bližini živih bitij. Ptice so blagu spuščale se na hrbet, zapikavale se mu s kljunom v tela, iskale so v gorki krvi živeža ali razgretja, niso bale se, ne plašile, ker je žival rjula in z nemirom odganjala svoje napastnike. Morali so ljudje blago braniti le-teh podnebnih razbojnikov. Jaz sem prinesel svojo puško in ustrelil sem nekolikokrat, gospodarjevi hlapci so jih bili z vilami — in stoprv po dolgem trudu se nam je posrečilo, da smo odpodili oblake požrešnih ptic, ki so bile steple se iz cele stepe na tisti prostor živočih stvari.

O tem lovu in ko sem gledal, kako je čila mladež napajala in krmila blago, minolo mi je jutro. O poludné so me bili na obed povabili v največo kočo, kamor je prišel tudi ded. Sedel sem v izbi — prostorni in taki, ki je kazala imovitost in modrost. Za posebno mizo smo sedli samo starec, jaz, Marijica in stara Hana. Marijica, zdelo se je, da je ljubljenka cele rodovine, — Hana, ker je bila nje varuha, uživala je posebno ljubav in da-si je bila služabnica, vendar so jako čestili jo. Nam so gospodinje same stregle o obedu. Ostala rodbina, moška in ženska mladezen, jedli so za drugo mizo. Obed je bil izboren, jaz in stari sva se pridno gostila, Marijica je malo jedla, toliko, kolikor res ptica uživa. Stari je često govoril z njo, tudi jaz sem ogovoril jo nekolikokrat, odgovarjala je samosvestno in mirno, če prav je o mojih vprašanjih zarudevala se, kakor cvetoči mak. Zbog teh nje rudečic, ker je bila nenavadno lepo oblečena, pa ker so nje oči bile tako zgovorne, smijalo se je tetiki kar samo malo po malo srce; deda so posebno bodrile barve, ki so krasotile jej bleda lica, hvalil je nje krasoto in povedal, da prvič vidi jo — ljudem podobno.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 2. marcija (Izv. dop.) Nemila smrt nam je nagloma vzela zares nadepolnega, okoli 25 let starega mladenča Jožefa Pagliaruzzija, ki je dovršil z izvrstnim vspehom juridične študije in se je poslednji čas pripravljal za doktorat iz iste stroke. Včeraj je izdihnil plemenito dušo, potem ko je bil pred par dnevi zbolel na možganski mrenici. Jutri se odpelje truplo pokojnikovo v Kobarid, njegov rojstni kraj. Rodoljubi se hočejo sprevoda do zunaj mesta udeležiti v velikem številu. Ranjki, ki je pokazal tudi pesniško žilo, imel je obilo prijateljev iz vrste najboljših rojakov. Naj v miru počiva!

Iz Ljubljane. (Potovanje cesarjeviča Rudolfa in njegove soproge) s Pulja preko otoka Lakroma, v Dubrovnik in dalje ob izhodnih bregovih jadranskega morja vršilo se je pri najlepšem vremenu in celó sijajno. Ljudstvo sprejemalo je visoka gosta povsod z velikim navdušenjem. Cesarjevič sam razkazaval je svoji soprogi vse lepote onih krajev znane mu uže od njegovega prvega potovanja. Vse potovanje ima trajati mesec dni.

— **(Presvitli cesar)** darovali so društvu katoliških pomočnikov v Šentvidu pri Ljubljani za zgradbo društvene hiše 300 gold.

— **(Gospod deželni predsednik baron Winkler)** si je ogledal pretekli teden račensko dolino v povodnji. Spremljal ga je tje okrajni glavar gosp. Mahkot. — Gotovo bo to ogledovanje posredovalo tamošnjim gospodarjem na pomoč zoper vedne škode po povodnji. — Prav enake razmere, kakor v Račni, so tudi v Malem Gabru in Dobu pod Zatičino, katerem bi bilo pomagati prav po tisti poti.

— **(✝ Gospod Janez Debevc)**, poštar in posestnik v Kamniku, umrl je dne 24. februarija po noči v 69. letu svoje starosti. Pokojnika — tudi v časih najhujšega pritiska tako zvanih „ustavovernih liberalcev“ — stanovitnega narodnjaka, spremili so pri pogrebu vsi odlični krogi kamniški in iz okolice. Naj v miru počiva veren rodoljub!

— **(Na Dobrovi)** prične se misijon pod vodstvom gg. oo. Lazaristov prihodnjo soboto, in bo trajal 8 dni.

— **(Obravnave pred porotniki v Ljubljani)** pričele so se 2. dan t. m. in imajo trajati do dne 10., ako do tedaj ne bodo zgotovljene priprave tudi še za druge tožbe. Med hudodelstvi, zarad katerih se vršé obravnave zoper zatožence, nahajajo se štirji slučaji uboja, trije spôlskega posiljenja, eden ponarejanja denarja, eden umora in eden ropa. — Ta vrsta hudodelstev kaže nam žalostni stan izobraženja naše dorašajoče mladine. Pijančevanje, pretepi in uboji in še grozovitejše hudodelstva, to podobo neposajencev naših kažejo nam leto za letom naše porotne obravnave.

— **(Za letošnjo prvo porotno sesijo)**, ki se je pričela 2. marca, so bili izžrebani sledeči porotniki: Grof Karol Lanthieri, grajščak v Vipavi; Anton Wester, gostilničar v Zagoricah; Viktor Dolenec, posestnik v Razdrtem; Adolf Galle, grajščak v Zgornji Šiški; Franc Šlibar, posestnik v Selcah; Josip Tribuč, hišni posestnik in trgovec na Glincah; Ignacij Seemann, hišni posestnik in trgovec v Ljubljani; Šimen Pogačar, hišni posestnik v Ljubljani; Anton Kotnik, hišni posestnik v Ljubljani; Jakob Kapš, zlatar v Ljubljani; Jurij Lah, posestnik in župan v Lazah; Vincencij Novak, trgovec v Spodnji Šiški; Maks Krenner, vodja kranjske stavbene družbe; Franc Ravnihar, deželni knjigovodja; Martin Vevar, posestnik v Lukovici; Karol Hudabiunigg, hišni posestnik v Ljubljani; Anton Pretner, hišni posestnik v Ljubljani; Emerih Mayer, bankir v Ljubljani; Franc Modic, posestnik in trgovec v Lahovičah; Anton Ravnikar, hišni posestnik v Ljubljani; Rajmund Krisper, trgovec in hišni posestnik v Kranji: Alojzij Minatti, posestnik in logar na Igu; Josip Bleiweis, hišni posestnik v Ljubljani; Jurij Šepetavec, posestnik in gostilničar v Štepanji vasi; Anton Jeločnik, hišni posestnik v Ljubljani; Josip Regali, mizar v Ljubljani; Pavel Del Negro, grajščak v Kranji; Anton Gaber, posestnik v Škofji Loki; Avgust Winkler, hišni posestnik v Ljubljani; Ivan Cvenkelj, gostilničar v Ljubnem; Oroslav Dolenec, hišni posestnik in trgovec v Ljubljani; Mihael Starè, grajščak v Mengši; dr. Anton Rojic, koncipijent v Ljubljani; Vaso Petričič, trgovec in hišni posestnik v Ljubljani; Jakob Škrbinec, čevljar v Ljubljani; Anton Jerančič ml., hišni posestnik v Ljubljani. Za nadomestovalne porotnike bili so izžrebani: Anton Avbel, hišni posestnik; Franc Šebenik, hišni posestnik; Janez Činkole, hišni posestnik in gostilničar; Josip Bokav, hišni posestnik; Franc Pilko, ključar; Andrej Druškovič, hišni posestnik; Jakob Milavec, hišni posestnik; Franc Blaž, slikar in pleskar in Franc Treven, hišni posestnik, vsi v Ljubljani.

— **(Blazen na strehi.)** Preteklo nedeljo krog poludne zapazili so memogredoči blaznega na strehi gospodarskega poslopja ljubljanske bolnišnice. Ko so hoteli iti po-nj na streho, pripravljal se je skočiti na cesto. Uže je vrgel doli kapo in se prekrižal, potem pa se je vendar premislil in urno zlezel vrh slemena od koder so ga s pomočjo dolge lestve srečno oteli in zopet spravili v bolnišnico.

— **(O kamniški železnici)** zadnjim „Novicam“ z Dunaja poslan telegram dospel je stavcu v tako pokvarjeni obliki, da smo prisiljeni popraviti oni stavek, ki trdi, da bo dežela kranjska „izdala“ za 50.000 gold.

dotičnih delnic. — Namesto besede „izdala“ glasiti se mora telegram prav, kakor je bil oddan: „prevzela“, ker je samo po sebi razumljivo, da delnice izdati je posel onega društva ali osebe, katera dobi privoljenje, železnico delati in kasneje rabiti. Sicer pa se sklicujemo na postavni načrt sam, katerega ob enem priobčimo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Pretekli četrtek je začasno pretrgal železniški odsek posvetovanje o pogodbi z družbo severne železnice in to po treh dolgotrajnih in zanimivih odsekovih sejah. V prvi teh sej levičarji s Herbstom, Tomaščukom, Rusom itd. niso prav vedeli, kako staviti se nasproti predlogom pododsekovim. Drugi večer napadali so one predloge z vsem mogočim in nemogočim orožjem sofistike, podtikanja in presukavanja, tako, da je bilo videti, kakor bi uže ta ali uni omajan v svojem prepričanji.

Posebno ojstri so napada Tomaščuk-ovi in Herbstovi nasproti dr. Riegerju in dvornemu svetovalcu Witeku. V tretji seji je odgovarjal stvarno in mirno na vse napade levičarjev poročevalec dr. Bilinski, ne ravno trdeč, da bi bili pri predlogih pododsekovih izključene vsake poprave, dokazujoč pa, da so načela pogodbe vseskozi ugodnejša, kakor pa takoj kupiti severno železnico. Pri glasovanji zavrgel se je v prvi vrsti predlog Schönererjev za prevzetje severne železnice v last države z vsemi glasovi zoper enega; potem pa se je predlog pododsekov sprejel za podlago nadrobne raprave s 17 glasovi proti 15.

Še bolj zanimiva pa je postala razprava po tem glasovanji izrekoma pri §. 7. pogodbe.

Prej še zagovarjal je leviški poslanec Weber načeloma pogodbo nasproti sprejemu v državno last izrekoma gledé na veliko število in dolge proge priličnih železnic, katere se imajo deloma še dodelati, deloma pa se uže izdelane privzamejo skupni mreži severne železnice.

Enako so kazali drugi govorniki z levice izrekoma tudi Schaup, da so proti pogodbi načeloma glasovali samo za parado, sicer pa so v resnici za pogodbo, pri kateri se imajo nekatere točke pogojev še poojstriti in oziroma pojasniti na korist državi.

Konečno se je sklenilo sedaj od levičarjev izrekoma k §. 7. pogodbe stavljene dostavke in premembe v posvetovanje zopet izročiti obstoječemu odseku, kateri jih bo prej ko ne stvarno sprejel in sploh na to gledal, da se pogodbi ne bo mogla očitati ne mehkota in popustljivost nasproti družbi severne železnice, pa tudi ne nejasnost.

Ta petek pričela se je v državnem zboru splošna budgetna razprava. Levičarjev oglasila se je dolga vrsta in to govornikov, katerih je slišati vsako leto. Štajarski Carneri, osebno bolj podoben invalidu z bolnišnice, kakor kolovodju štajarskih Nemcev, pričel je borbo s posnetkom dogodeb iz različnih volitev v zadnjih letih, iz katerih je hotel dokazati, da je pod sedanjo vlado nevarnost za postavo in pravico večja, kakor na Turškem, izrekoma sklicaval se je na volitve velikih posestnikov na Moravskem in pa na volitve v trgovinsko zbornico brusko. Sklepal je svoj govor s tem, da je rekel, „da dvomi nad svojo pametjo“ in pa vendar se vpraša, jeli more grof Taaffe verjeti na drugi pričetni, prestolni govor; tak bi bil za narodno človeško pamet nerazumljiv. Vse te in take fraze pa niso mogle pripraviti invalidnemu govorniku tudi malo vspeha ne.

Potem oglasil se je od desnice češki posl. Zeithammer in je koj v začetku govora kratko pa krepko zavrnil Carnerija, potem pa je govoril tudi res o proračunu, sklicevaje se na leto za letom zmanjšajoč se primanjkljaj, dalje o neovrgljivem napredku našega ustavnega življenja, ker je zbornica sedaj res zastopnica vse države, kar prej ni bila. O desnici rekel je govornik: Mi smo tukaj na desnici dobri Čehi, Poljci, Nemci, Slovenci, Hrvatje in Rumunci, mi smo pa tudi dobri Avstrijci in bodemo to in uno tudi ostali.

Za tem govornikom začel je nemški Čeh Scharschmid pritrkavati Carneriju, je tu in tam ministrom vrgel katero debelo in skušal nemške konservativce hujskati zoper Čehe in druge Slovane. Svoj dolgočasen govor sklenil je z nado, da bode prihodnost zopet državno misel in s to Nemce potisnila v prvo vrsto pod črno-rumeno zastavo (kakor bi bilo sedaj drugače).

S tem govornikom bila je sklenjena prva seja budgetne razprave.

V soboto govoril je prvi dr. Katrein, Tirolec, ud Hohenwartovega kluba, prav v duhu spravljivosti, kakoršne bi si bilo želeti pri vseh avstrijskih Nemcih. Rekel je: Mi Nemci iz alpinskih dežel čutimo se po vsem edine s Slovani, tukaj na desnici nahajamo zaveznike za prostost in pravico, tukaj nahajamo Čehe, Poljce, Slovence, Nemce, Lahe, pravo podobo naše države, tukaj smo zbrani in vsi edini v boju zoper one, ki so po zlorabi prostosti zanetili pogubni narodni razpor itd. (Velika pohvala na desni.)

Z izvrstnim govorom poštenega tega Tirolca oglasil se je Schönerer s svojim navadnem molikovanjem kneza Bismarka.

Potem prišel je k besedi slovenski poslanec Raič, ki je našteval in živo risal krivice, ki se godé Slovencem tudi pod sedanjo vlado še izrekoma gledé šolstva posebno na Štajarskem in Koroškem. — Zahteval je na korist državi narodne pravice tudi za Slovence.

Predgovorniku odgovarjal je jako piškavo dr. Maag, kateremu se menda še danes ne sanja o slovenski abcednici. Proti koncu svojega govora očital je ministerskemu predsedniku poleg druzih napak tudi to, da nima čutstva svoje dolžnosti in nezvestobe za državo. Te izraze mu je predsednik dr. Smolka kot neparlamentarne zavrnil po dokončanem govoru.

Potem govorila sta še češki poslanec Tonner sklepajoč svoj govor z nado, da nova zbornica najde grofa Taaffeja na njegovem mestu.

Sklep druzega dneva razprave je delal znan denarski ženij dr. Plener, rojen denarski minister, ki pa še zmiraj ne dobi prilike za dejanske svoje izredne spretnosti.

Tudi ta ponedeljek še ni bila sklenjena splošna razprava, začetkom seje govoril je v imenu vlade minister Dunajevski, obširno, temeljito in vspešno, za njim gališki poslanec Evseb. Čerkovski in konečno še Ed. Süs, — vsak teh govornikov po svoji stari navadi.

Včeraj pričela se je razprava s $1\frac{1}{2}$ ure trajočim, krasnim govorom poslanca Hausnerja, za njim bila je razprava sklenjena in začel je potem govoriti glavni govornik levičarjev Herbst, za njim pa glavni govornik desnice dr. Fanderlik, za njim pa pride še na vrsto splošni poročevalec dr. Matuš. — Zadnje dni odlikovana sta bila niže-avstrijski namestnik baron Posinger z redom železne krone I. vrste, in pa dunajski policijski predsednik Krtička z velikim križem Franc Jožefovega reda.

Ogerska. — Minule dni praznoval je Koloman Tisza 10letnico svojega predsedništva v ogerskem ministerstvu. Deputacija 70 poslancev, vsi veliki župani in cesar sam čestitali so mu pri tej priliki. — Gosposka zbornica se neki vendar-le pripravlja pri razpravi o preustrojbi gosposke zbornice nasprotovati vladi. Čuje

se pa, da hoče grof Andrassy posredovati, in misli se, da bode imel vspeh.

Nemška. — Državni zbor dovolil je Bismarku izreden kredit za afriško kolonijo v Kamerunu. Bismark sam očital je večini državnega zbora, da se ta obrača po unanjih vplivih. Sicer pa vse kaže, da je Bismarkov vpliv tudi v Angleški zeló velik, tamošnji ministerski predsednik Gladston imenoval ga je največjega državnika sedanjega časa.

Švica. — Zopet so tukaj zaprli 20 anarhistov, in med temi 7 domačinov, drugi večidel Nemci. V Genfu prijela je policija tudi anarhistično tiskarno časnika „La Revolte“ in pa vse dotične papirje.

Rim. — V ponedeljek prejel je papež čestitanje kardinalov k svojemu rojstnemu dnevu in obletnici venčanja za papeža. Trdi se, da je pri tej priliki papež imel imeniten govor.

Egipt. — General Buler se je od studenca Abuklea s svojo četo srečno rešil do Nila, in misli se, da se bode sedaj angleška vojska brez daljne nesreče mogla zbrati skupaj v varnem kraju.

Telegram „Novicam“.

Dunaj, 4. marca ob 2. uri 32 minut popoludne.

Ravno je dokončal poročevalec Matuš svoj govor; večina in Coroninievci sklenili so prestopiti k nadrobni razpravi državnega proračuna. Govornikov je vpisanih nad 190; govor ministra Dunajevskega smatra se kot program vladin.

Razpis volitve

za trgovinsko in obrtno zbornico v Ljubljani.

Podpisana volilna komisija daje volilcem trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani na znanje, da se bode pred volilno komisijo vršila volitev ali z ustnim glasovanjem ali z osebnim oddajanjem napisanih glasovnic **16. dan marca 1885. l.** od 9. ure dopoludne do 5. popoludne v magistratni dvorani v Ljubljani. Ob 5. uri popoludne se bode to glasovanje tudi končalo.

Ako se volitev vrši z dopošiljanjem od volilcev podpisanih glasovnic, morajo napisane in podpisane glasovnice z izkaznicami dospeti k obrtnemu oblastvu prve stopinje (na deželi k c. kr. okrajnemu glavarstvu, v glavnem mestu Ljubljana pa k mestnemu magistratu) **tistega kraja, kjer je podjetje,** zadnji čas **do 12. dné marca 1885. leta.**

Volilna komisija opozoruje, da se od volilcev naravnost volilni komisiji poslane glasovnice ne bodo sprejemale.

Glasoštetje bode volilna komisija 16. dan marca 1885. l. začela. Na glasovnice med glasoštetjem dospele se ozira samo tedaj, ako so bile pravočasno oddane pri obrtnem oblastvu.

Volitev se vrši javno. Volilcu se daje, kakor je uže zgoraj omenjeno, na izvoljo, da voli ali

a) ustno, ali
b) da svoje možé na glasovnici napisane sam podá volilni komisiji, ali
c) da s svojim imenom podpisano glasovnico, priloživši jej izkaznico, oddá obrtnemu oblastvu I. stopinje, katero obé pošlje volilni komisiji.

Glasovnice se smejo odprte ali zaprte oddajati ali dopošiljati. Na zaprtih glasovnicah mora biti zunaj zapisano imé volilčevo.

Tisti volilci, kateri volijo tako, da pošiljajo napisane in podpisane glasovnice, morajo svoje glasovnice z izkaznicami vred v določenem roku oddati ali doposlati obrtnemu oblastvu I. stopinje tistega kraja, kjer je podjetje. Take glasovnice z izkaznicami vred se smejo dopošiljati po c. k. pošti, po c. k. davčnih uradih ali po občinskih uradih ali po posebnih pôslih.

Po preteku določenega roka obrtnemu oblastvu dospele glasovnice se ne smejo nič več vzprejemati.

Zgoraj navedene tiskovine (izkaznice, glasovnice, razpis volitve), kakor tudi vse vloge volilcev pošiljajo se volilni komisiji po pošti poštarine proste, ako imajo na adresi pristavek: „V volitvenih zadevah trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani.“

Volilci trgovinskega odseka, in sicer volilci I. in II. volilnega razreda dobé rudeče glasovnice in volijo 6 članov.
Volilci III. volilnega razreda trgovinskega odseka dobé višnjeve glasovnice in volijo 4 člane.
Volilci I. volilnega razreda obrtnega odseka dobé zelene glasovnice in volijo 2 člana.
Volilci II. volilnega razreda obrtnega odseka dobé bele glasovnice in volijo 10 članov.
Volilci III. volilnega razreda obrtnega odseka dobé rumene glasovnice in volijo 2 člana.

Vsaka volilna kategorija (volilni razred) voli sama za-se njej pripadajoče število pravih članov. Opozoruje se pa tu posebno, da morajo volilci vsake kategorije ali vsacega razreda **svoje zastopnike le iz onega razreda voliti, v kateri imajo sami pravico voliti.**

Daljni poduk je v razpisu volitve, kateri se vsacemu volilcu dostavi.

V Ljubljani dné 24. februarija 1885.

C. kr. volilna komisija za trgovinsko in obrtno zbornico v Ljubljani:

Chorinsky.

Odgovorni vrednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.